

Instituții regionale și globale în ordinea globală a mega-orașelor. Studiu asupra evoluției urbane în cea de a doua jumătate a secolului al XXI-lea și din prima jumătate a secolului al XXII-lea

[Regional and global institutions in a global order of megacities. A study on the second half of XXI st century – first half of XXII century Word]

Mădălina Virginia ANTONESCU

Abstract: *Metropolises and megalopolises are representing, at the beginning of XXIst century, the main points of a world network based on intensified and trans-national exchanges, on infra-local connections; metropolises are truly new political actors, in full process of separating themselves from the state umbrella (juridically, politically, economically). The paper explores some futuristic trends in developments of such actors, and new geopolitical spaces created as effect of the new urban order, that will depict rather as “Urbanocene” the XXII century (the era of the urban global order). We introduce here new concepts regarding developments of such order, as the GGUN, the VAEs, the MFAE etc., illustrating, in our opinion, the profile of such new global order founded on non-state actors, the competences, their basic normative acts, their specific institutions and bodies.*

Keywords: *Global Order of Megacities, Urbanocene, metropolitan institutions, infra-actors, VAEs (Vertical Architectonic Ensembles), The Belt-cities, the Great Global Urban Network.*

Introducere

Orașele au reprezentat mereu, de-a lungul istoriei umane, o putere politică, militară, culturală, economică prin ele însele¹. Uneori, ele s-au statalizat, devenind orașe-stat (organizate în cele mai diverse forme de guvernare, de la republică la teocrații, monarhii absolutiste sau plutocrații).

În sec. III după Hr., în Imperiul Roman s-au acordat drepturi civile și

de a sta în justiție actorilor infra-statali (grupări politice teritoriale precum municipiile, coloniile și cetățile) și au fost recunoscute, ca entități independente diferite grupuri de persoane (corporațiile, colegiile) care intrau sub reglementarea dreptului public². O trăsătură importantă era recunoașterea faptului că toate corporațiile din Imperiul Român îndeplineau și sarcini religioase, administrative, politice și că aveau, ca și muni-

ciپی، bunuri comune، fiind reprezentate de un actor sau sindicus³.

În prezent، se apreciază că aproape 70% din toată energia produsă global este consumată de orașe. Potrivit estimărilor، aproximativ 66% din populația lumii va locui în arii urbane، până în anul 2050⁴. După cum observă specialiștii în trendurile civilizationale ale societății umane، încă din 1964، orașul este o frontieră؛ trebuie să remarcăm și o disciplină specifică ce va lua amploare în sec. XXI-XXII، anume *ekistica*، studiul transdisciplinar al așezărilor umane (cuprinzând abordarea istorică، arhitectura، viitorologia urbană، planificarea și funcțiunile orașelor، instituțiile urbane și competențele lor، studiul comunicațiilor și al infrastructurilor urbane precum și al relațiilor orașelor cu periferiile sau cu împrejurimile lor، economia، sociologia، psihologia، medicina، biologia)⁵. Ekistica este o disciplină multidimensională privind habitatele umane de tip urban⁶.

Metropolele au devenit، în sec. al XXI-lea، o adevărată sursă de informații și creatoare de comunicație، fiind capete de rețele în materie de politică، economie، cultură، creând și întreținând fluxuri de bunuri، de persoane، de capitaluri și informație și astfel، formând o rețea urbană mondială⁷. Conform lui Paul Claval/1981، internaționalizarea progresivă a schimburilor și a tuturor interdependențelor transpore printr-o cristalizare progresivă a unui nivel superior al armăturii urbane، anume rețeaua de mari metropole، un nivel superior

regiunilor și națiunilor، un nivel de organizare teritorială a marilor ansambluri urbane⁸. Claval desprinde orașul de legătura cu lumea rurală، considerând că el este o entitate autonomă și că „orașul nu mai trebuie، ca funcție predominantă، să mai deservească un mediu rural، el lucrează pentru el însuși sau pentru alte spații urbane»⁹.

Specifice marilor metropole، în opinia lui Bonnet، sunt echipamentele lor și zonele lor de influență، maximizarea capacității lor de a participa la rețelele de schimburi mondiale، dar și „o poziție geografică de deschidere către lume”， conform lui P. Soldatos/1991¹⁰.

Și în acest context، putem spune că secolul al XXI-lea este deja un secol urban și că، urmărind această direcție de dezvoltare، trebuie să luăm în calcul și ipoteza politizării orașelor și a transformării lor în cvasistate sau chiar în state، emancipate total de sub tutela actualelor forme de stat-națiune. Desigur، trebuie să ținem seama și de tendința de extindere și de consolidare a urbanismului، a concepției de „habitat urban”， cât și de multiplele funcții cu care orașele viitorului vor fi dotate، la nivel global.

Putem spune că، luând în calcul această tendință de consolidare și de extindere a rolului mega-orașelor، secolul al XXI-lea nu va fi doar un secol asiatic، ci și un secol asiatic urban (având în vedere că majoritatea mega-orașelor din sec. al XXI-lea sunt localizate pe continentul asiatic).

Evoluții ale habitatelor urbane

De la orașele statice la orașele dinamice

Așa cum remarcă unii autori, una din cele mai interesante schimbări geopolitice și istorice în privința tipului de civilizație urbană a avut loc odată cu trecerea de la orașele sedentarizate (axate pe agricultură) care au stat la baza marilor imperii hidraulice (imperiile orașelor-stat sumeriene, de exemplu)¹¹, la orașele în mișcare (orașele mecanizate)¹². În opinia doctrinei, majoritatea orașelor constituite în primii 5 000 de ani ai istoriei habitatelor urbane erau orașe statice¹³.

Din 1969, odată cu apariția orașelor mecanizate, conceptul de „habitat urban” devine unul dinamic și se extinde, transformând orașul într-o metropolă (de exemplu, în 1969, un tip de megalopolis era considerat a fi conurbăția întinzându-se de la Boston, prin New York, Philadelphia, Baltimore, până la Washington DC)¹⁴.

De la megalopolisurile regionale la Ecumenopolis (orașul unic mondial sau lumea-oraș)

Un al doilea fenomen observat de specialiștii în trendurile de dezvoltare a habitatelor urbane este tendința de contopire a megalopolisurilor (fiind dat drept exemplu megalopolisul de pe țărmul nord-estic al SUA, cu megalopolisul din regiunea Marilor Lacuri), și care este parte a unui fenomen de extindere prin contopire a megalopolisurilor la nivel mondial¹⁵.

Așa cum remarcă doctrina, dacă această tendință va continua, într-un

viitor nu prea îndepărtat este posibil ca, de la contopirile regionale de megalopolisuri să se formeze, într-o ultimă etapă de apogeu al mega-urbanizării, un singur oraș, Ecumenopolis¹⁶. Acest aspect, în opinia noastră, va marca totodată, trecerea de la epoca simplă a Antropocenului, la Urbanocen (lumea complet urbanizată a secolelor viitoare).

Această tendință este atât de evidentă, consideră specialiștii, încât problema nu este când și dacă orașul unic se va crea ci dacă oamenii vor fi capabili să controleze acest fenomen¹⁷ și să facă din Ecumenopolis un mega-habitat locuibil pentru ființe umane dar și respectuos și prietenos cu „mediul integrat” (trecându-se de la conceptul de „mediu înconjurător” – care definește ecosistemele naturale în special, în contrast cu habitatul uman, la conceptul revoluționar de „mediu integrat” – adică, ecosisteme care fac acum parte, ca elemente specifice, dintr-o formă nouă de mega-oraș, Ecumenopolis). Am putea vorbi atunci, de savanele africane sau de ghețurile arctice ca de părți specifice, ale unui singur „mediu integrat” în cadrul orașului mondial unic, Ecumenopolis.

Aceasta este o variantă de viitor care trebuie analizată cu mare atenție, inclusiv din punct de vedere al securității energetice, al infrastructurii, al centrelor comerciale, al capacității globale a rețelelor comerciale, informaționale, de transport, de furnizare de servicii, de a asigura la nivel global, în cadrul unui singur oraș, satisfacerea nevoilor întregii comunități umane. Ecumenopolis trebuie privit

ca un concept multi-funcțional dar și unitar, funcționând pe baza mai multor componente principale (megapolisurile regionale, care își pot păstra funcțiuni de bază, pentru administrarea și guvernarea regiunilor mari ale globului, prin administratori sau guvernanți regionali).

Astfel, putem vorbi, în cazul Ecumenopolis, al orașului unic (dacă ne vom referi la componentele democratice orașenești), de instituții specifice infra-urbane, precum:

- Consiliul Suprem Urban al Ecumenopolis (care ar avea putere legislativă la nivel global asupra organizării și funcționării generale a întregului Ecumenopolis), formată dintr-o oligarhie (indiferent că vorbim de aristocrația Ecumenopolis sau de plutocrația sa).
- Primarul General al Ecumenopolis (cu atribuții sporite, ca un fel de guvernator al orașului mondial sau doge/dogessă).
- Consiliul de pază și de siguranță al Ecumenopolis (însărcinat cu gestionarea la nivel global a tuturor fenomenelor de migrații inter-orașenești, de conflicte inter-urbane sau infra-urbane la nivel global, și cu competențele de a da directive obligatorii pentru nivelele orașenești inferioare de guvernare și administrare).
- Tribunalul Suprem al Ecumenopolis (cu competențe legate de relațiile juridice dintre megalopolisurile regionale, precum și relațiile între Ecumenopolis și megalopolisurile regionale).
- tribunalele metropolitane regionale (cu competențe legate de relațiile juridice dintre orașele-nucleu din cadrul megalopolisurilor regionale, precum și dintre aceste megalopolisuri și orașele-nucleu).
- Consiliile regionale ale megalopolisurilor (de ex., Consilul Euro-Atlantic al Megalopolisurilor din civilizația occidentală; Consiliul Panamerican al Megalopolisurilor; Consiliul Eurasiatic al Megalopolisurilor etc.).
- Primarii generali ai megalopolisurilor regionale (care sunt parțial subordonați, în privința atribuțiilor de formare, bugetare și de securitate, nivelului urban superior)
- Consiliile de pază și siguranță ale megalopolisurilor regionale.
- Consiliile restrânse orașenești (care implementează directivele date de Consiliile regionale ale megalopolisurilor, în fiecare oraș-nucleu din cadrul orașului unic).

Marea Rețea Urbană Globală (MRUG-ul). Orașele-centuri

Acest tip de orașe se dezvoltă plecând de la un concept de urbanism total diferit de cele de mai sus. Este vorba de orașe nomade (în mișcare), schimbătoare, axate pe traseele schimbătoare, flexibile (adică având trasee alternative), ale mega-proiectelor economice și investiționale ce vor străbate lumea începând cu a doua jumătate a sec. XXI (și care acum sunt în curs de implementare). Avem în vedere orașele situate pe traseele unor mega-proiecte precum OBOR (care este, la momentul actu-

al, cel mai avansat mega-proiect din lume, cu tipuri de globalități distincte „o globalitate terestră, o globalitate maritimă și una orbital-spațială).

Ele pot fi orașe vechi (antice) sau recent construite însă semnificativ este faptul că, datorită complexității traseului, acesta prezintă mereu mini-variante de înaintare, pe segmente determinate de teritoriu, astfel încât unele din aceste orașe pot fi lăsate în stare de abandon temporar de către Marea Rețea Globală Urbană/MRUG (OBOR-ul, să luăm drept un simplu exemplu) în favoarea altor orașe ale mini-traseelor mega-rețelei urbane globale. Complexitatea acestei rețele poate duce la activarea unor infra-rețele specializate, care să aibă una, două sau chiar toate cele trei dimensiuni activate (terestră, maritimă, orbitalo-spațială).

Spre deosebire de stadiul actual, în care rețele globale sunt construite de un singur stat sau de un grup de state (cum este OBOR), în cadrul lumii-oraș (Ecumenopolis), aceste mega-rețele vor fi integrate în Marea Rețea Urbană Globală (MRUG) și nu vor mai aparține anumitor state (deoarece vorbim de o lume post-statală) ci unui grup de megalopolisuri regionale reprezentate, în relațiile cu Ecumenopolisul, de un Consiliu al Înălților Reprezentanți.

Orașele-centuri

Secolul al XXII-lea va fi, în opinia noastră, unul concentrat pe formarea și pe extinderea unor tipuri de concepte de habitat urban care astăzi par fantezii; urbanizarea, în secolele următoare, va fi una nu doar trans-

continentală ci și una sub-acvatică, maritimă, supra-terană (la nivelul straturilor superioare ale atmosferei sau pe centura orbitală, în imediata vecinătate a planetei) sau sub-terană; de asemenea, se va introduce conceptul de orașe hibrid, de orașe semi-modulare, cu componente fixe și cu componente dinamice, cu componente detașabile și cu componente de intermediere între două spații de folosință temporară. De exemplu, pornind de la structura arhitectonică urbană „Gardens by the Bay”, din Singapore, apreciem că aceasta poate deveni un Prototip de oraș așezat pe piloni (pe CAV-uri), în secolul al XXII-lea, unit prin centuri și infrastructuri suspendate, la care se atașează componente modulare, pentru unele perioade de timp, ale unor orașe suspendate/platforme plutitoare constituind un nivel superior și temporar.

De asemenea, în privința conceptelor ekisto-futuristice precum orașe-centuri orbitale și orașe-centuri maritime, putem da ca un exemplu deja realizat, orașele construite pe insule artificiale, care pot deveni un prototip, în opinia noastră, al viitoarelor orașe-centură maritime. Un astfel de oraș plutitor este Palm Island Dubai (Jumeirah Palm Island), una din cele trei insule numite Insulele-Palmier/the Palm Islands (Palm Jumeirah, Palm Jebel Ali and Palm Deira) care se extind în Golful Persic.

Alte concepte futuristice asupra urbanismului secolului al XXII-lea se referă, în concepția noastră, la așa-numitele „orașe-străjer” (un concept de habitat urban specializat pe furni-

zarea de securitate - alimentară, cu energie, deținător al unor rezerve de apă-, fiind dotate toate cu o importanță dimensiune militară de protecție, pentru a răspunde provocărilor specifice ale unei lumi urbane globale, cât și fenomenelor de criminalitate transfrontalieră, marilor migrații haotice etc.).

Între megalopolisurile regionale nu este exclusă apariția de rivalități geopolitice (fiecare tinzând să aibă un rol mai important decât celălalt în relația cu Ecumenopolisul și să câștige mai multă influență și putere). Deci, megalopolisurile regionale se vor dota cu armate private foarte costisitoare și bine întreținute, spre a își impune sau extinde dominația sau pentru a se apăra de dominația altor rivale și a câștiga o relație privilegiată (poziția de megalopolis favorit) cu Ecumenopolisul (aici, înțeles ca nucleul decizional suprem al mega-orașului-lume).

Orașele-străjer sunt orașe specializate în deținerea, în producerea unor resurse-cheie, necesare funcționării strategice a Ecumenopolisului și care trebuie protejate militar și tehnologic (atât resursele, cât și orașele din jurul lor), de atacurile hoardelor migratoare și ale rețelelor clandestine (imperiiile underground)¹⁸. Ele constituie primele centuri de protecție în jurul megalopolisurilor regionale, atât spre a le furniza optim resursele necesare, dar și ca o primă barieră de protecție împotriva hoardelor migratoare sau a armatelor altor megalopolisuri, interesate să își extindă influența. Templul egiptean de la Luxor poate re-

prezenta pentru futuro-ekistică, un exemplu de prototip de oraș-străjer de arie plană/ câmpie (referitor la tipul mini-orașului suspendat, cu bază fortificată, cu piloni masivi de susținere, cu rol militar și de pază).

Civilizația urbană transformatoare (Al Treilea Val Urban)

După primele două Valuri Urbane (orașele statice care au creat imperii hidraulice sau, în general, orașele pre-mecanizate) și Civilizația Urbană a Celui de-al Doilea Val (orașele dinamice, mecanizate, orașele industriale) care durează și în prezent, omenirea va experimenta, în opinia noastră, Civilizația Urbană a Celui de-al Treilea Val. Această a treia civilizație urbană este caracterizată prin necesitatea de a diversifica și de a extinde urgent resursele de apă ale planetei, datorită exploziei demografice la nivel global, înălțării standardelor de viață (habitatele urbane consumând cantități de apă potabilă și de uz casnic în mai mare măsură decât populațiile orașelor din antichitate sau din civilizația modernă), datorită industriilor globale și agriculturii extinse pe largi porțiuni de teritorii, inclusiv la nivel maritim (agricultură acvatică, prin ferme pe apă – vorbim de lacuri amenajate special).

Trăsătura specifică a Civilizației Urbane a Celui de-al Treilea Val este capacitatea de inovare în domeniul transformării apelor sărate (disponibile nelimitat), pe scară largă (industrială), în apă potabilă. Ecumenopolisul va fi concentrat, ca tip de megapolitică, pe gestionarea și pe decizia

în domeniul industriilor transformatoare și reciclatoare privind resursele de apă.

Decizia privind resursele de apă va fi considerată, la toate nivelurile administrative, a fi un tip de decizie de importanță prioritară, de siguranță vitală, a orașelor. Megalopolisurile se vor concentra pe identificarea, pe susținerea și pe extinderea industriilor de extragere și transformare a apelor sărate (lacuri sărate, Marea Moartă, Marea Neagră, oceane etc.) în surse de apă potabilă¹⁹.

Industriile de extragere a apelor sărate și de transformare a lor în apă potabilă vor fi considerate a fi mega-industriile viitorului, implicând platforme de extragere, spații speciale de depozitare, conducte, spații de transformare a apelor sărate în ape potabile, care vor beneficia de regimuri juridice speciale, în comparație cu alte tipuri de industrii. Industriile de transport a apei potabile prin megacconducte, în zonele urbane deficitare în resurse de apă potabilă, vor fi și ele unele prioritare situate în cadrul megatrendului industrial privind apa și deșeurile, din orașele viitorului.

A treia mega-industrie a viitorului, din Civilizația Urbană a Celui deal Treilea Val (numită și civilizație transformatoare), după mega-industria reciclării și a transformării plasticului în petrol, va continua să fie industria reciclării apelor reziduale și a curățării apelor de metale grele, deșeuri de plastic și de substanțe nocive pentru mediu și pentru calitatea vieții, astfel încât să se asigure o deversare sigură, curată în oceane și

în mări, a apelor reziduale dar și o întrebuințare a acestora în continuare, în condiții de maximă siguranță pentru sănătatea umană și pentru cea a ecosistemelor primitoare.

Organizarea politică pe verticală a lumii post-statale: Lumile de Sus și Lumile de Jos. CAV-urile (Complexele Arhitectonice Verticale sau Orașele Suspendate)

În dreptul administrativ (român, de exemplu) contemporan, orașul, comuna, județul reprezintă persoane juridice de drept public, persoane juridice politico-teritoriale însă care nu dețin (precum statul) suveranitate, putere de comandă proprie asupra locuitorilor și teritoriului lor, deoarece nu au atribuțiile specifice și strict recunoscute statului. Orașele, comunele, județele pot fi înființate în prezent doar prin lege iar instituțiile locale pot fi înființate prin acte ale consiliilor locale sau județene cu respectarea condițiilor stabilite de legea statului respectiv²⁰.

În prezent, orașele sunt considerate de legislațiile statelor de care aparțin, drept unități administrativ-teritoriale (colectivități locale și circumscripții administrativ-teritoriale)²¹.

Din simple unități administrativ-teritoriale ale statelor, în opinia noastră, începând cu sec. al XXII-lea, metropolele se vor emancipa și vor ajunge adevărați actori politici (orașe statalizate, orașe-republici, orașe-regat), în cadrul unui proces istoric pe care statele decadente nu vor mai fi în stare să îl gestioneze și să îl oprească sub impactul TNC-urilor și

actorilor non-statali ce vor extinde haosul la nivel global spre a împărți lumea în piețe globale în afara oricărei autorități statale. Putem vorbi de ordinea metropolitană a sec. al XXII-lea (ca tip de lume post-statală) ca fiind un tip de ordine globală construită de metropole ca efect al conștientizării pericolului expansiunii haosului generat de actori non-statali rivali și de incapacitatea statelor decadente de a mai păstra vechea ordine (westphaliană).

În a doua jumătate a sec. al XXI-lea, prin ridicarea metropolelor ca actori dominanți ai lumii politice globale post-statale, pentru stăvilirea ascensiunii necontrolate a actorilor non-statali (TNC-uri, rețele clandestine, paramilitare, underground), metropolele își vor înființa propriile corpuri legislative (prin consolidarea poziției politice și juridice a autorităților lor, precum Primarul General și Consiliul municipal general) cu valoarea juridică a unor veritabile constituții metropolitane. Dacă în prezent, comunele, orașele, municipiile, județele sunt doar unități administrativ-teritoriale care aparțin de un stat, supuse legii statului respectiv, în cadrul cărora administrația publică de stat se realizează prin servicii deconcentrate, aflate sub conducerea prefectului, aceste entități sunt persoane juridice de drept public, cu personalitate juridică distinctă de cea a statului²², conform constituției statului respectiv. Din acest statut special se va naște o veritabilă independență față de statele decadente, care va duce la apariția unei forme noi de glo-

balism (cel metropolitan), ca singura variantă valabilă de a stăvilii lupta pentru putere pentru piețele globale dintre TNC-uri și actorii underground, din lumea post-statală a celei de-a doua jumătăți a sec. al XXI-lea.

Mega-orașele își vor consolida competențele de gestionare a patrimoniului public și exercitarea autorității lor politice și exclusive asupra teritoriului lor și asupra locuitorilor din metropolă și din zonele anexe acestora (până la formarea unor ade-vărate imperii, în care nucleul metropolitan central- metropola-mamă va exercita exclusiv jurisdicția imperială asupra întregii confederații/federații de metropole sau asupra Arcurilor de Metropole transcontinentale și trans-oceanice ale noii lumi).

Mega-orașele vor avea atât personalitate de drept privat cât și personalitate de drept public, în cadrul dreptului metropolitan, aplicabil acestora. În afară de dreptul metropolitan (echivalent al unui drept constituțional actual), se va dezvolta dreptul global metropolitan, care va reglementa relațiile inter-metropolitane, pe baza unor seturi de principii juridice cu valoare universal recunoscută de către toate metropolele părți la Carta Globală a Metropolelor.

Deasupra orașelor vechi, specifice sec. al XXI-lea, ca ansambluri complexe, eclectice de construcții, înglobând unități și zone arhitecturale provenind din epoca antică, medievală sau din alte perioade istorice anterioare secolului nostru, se pot ridica progresiv, pe măsura evoluției conceptului de oraș, habitate urbane lu-

xuriante, așa-numitele „orașe suspendate” sau „orașe deasupra orașului”, în straturi succesive, verticale, de urbanitate²³.

Primarul sau Președintele Consiliului Municipal va avea drepturi politice, de reprezentare a metropolelor la diferite întruniri inter-metropolitane, echivalent cu înalții demnitari ai unui stat din prezent.

Teritoriile mega-orașelor vor fi împărțite în subdiviziuni teritoriale, precum comune, orașe, districte, sectoare, departamente, cartiere, care vor avea propriile lor autorități locale, subordonate însă, în domeniile esențiale, autorităților metropolitane.

Delimitarea teritorială a subdiviziunilor teritoriale ale unui mega-oraș se va face prin lege metropolitană, emisă de Consiliile Municipale (ajunse adevărate parlamente metropolitane) și după consultarea prin referendum a cetățenilor metropolitani.

Orașele suspendate (ridicate pe CAV-uri) sau pe thysenkruppi (clădiri-piloni reprezentând baza pentru aceste orașe sferice sau tubulare din vârful lor) vor forma Lumea de Sus, cu reglementări juridice și ordini politice distincte, separate de Lumile de Jos. În ceea ce privește „Fundațiile Lumii urbane de Sus”, un posibil prototip de thysenkrupp, în comentariul nostru, apare ca o clădire-pilon al unui oraș-sferă din vârful său, izolat de Lumea de Jos²⁴. Un alt concept de viitor oraș suspendat pleacă, în opinia noastră, de la prototipul numit „Turnul Namaste” (India), proiectat să conțină grădini interioare și să ofere o priveliște aeriană panoramică asupra

Oceanului Indian și asupra orașului Mumbai²⁵.

Organizarea politică pe verticală a lumii post-statale: Lumile de Sus și Lumile de Jos. CAV-urile (Complexele Arhitectonice Verticale sau Orașele Suspendate)

Interesant de precizat, în opinia noastră, ar fi faptul că procesul de emancipare al metropolelor de sub autoritatea statală și din lumea decadentă a statelor va avea loc, spre sfârșitul sec. XXI, nu doar pe orizontală (prin separarea teritoriului metropolitan emancipat de sub tutela statului decadent și prin consolidarea autorității metropolitane până la organizarea conceptului de „metropolă-fortăreață” (davă)) ci și pe verticală (un proces de separare a două lumi – „Lumea de Sus” și „Lumea de Jos”). La început, conceptul de „oraș suspendat” poate lua forma unui turn izolat de lumea blocurilor obișnuite de jos; ulterior, conceptul urban evoluează la ridicarea unui întreg oraș în vârful unor complexe verticale (CAV-uri), asemeni unui cuib de pasăre²⁶. Un alt tip de mega-turnuri ce pot constitui, în perspectiva futuro-ekisticii, prototipuri pentru „orașe-cuib de pasăre” sau mini-ansambluri verticale arhitectonice, așezate în vârful unui zgârie-nori, poate fi și turnul Milad (Iran)²⁷. Alte mega-turnuri înălțate, ce pot reprezenta un prototip arhitectonic pentru conceptele futuro-ekistice sus-menționate sunt, în opinia noastră, și turnurile Petronas, Malayesia.

Pe fondul procesului de construire a mega-zgârie-norilor și a unor Com-

plexe Arhitectonice Multi-Structurate (CAMS-uri sau „pădure înlănțuită de ziggurate”, mega-complexe de orașe suspendate pe verticală), orașele noi vor deveni insule ale lumii super-avansate a sec. XXI, dispuse la înălțimi amețitoare, complet separate economic, politic, militar de Lumile decadente de Jos (unde se vor extinde haosul, conflictele, luptele pentru dominație între actorii underground, statele decadente care vor încerca să reziste și vor fi nevoite să lupte pentru a își proteja teritoriile imense și vulnerabile), TNC-uri și rețele de criminalitate transfrontalieră operând acum trans-continental. Prototipul pădurii urbane de mai sus poate avea ca sursă de inspirație un exemplu din natură – o autostradă a baobabilor naturali, sălbatici, în Madagascar²⁸. În aceeași linie inspirațională privind evoluția urbanistică, putem să dăm ca exemplu „turnurile-baobabi” (din Singapore), alcătuind o centură – un prototip în opinia noastră, a viitoarelor orașe-centură maritime, orbitale sau hybrid (cu componente sau părți dispuse în mai multe tipuri de medii)²⁹. De asemenea, Taiwan devine o parte activă în elaborarea unui futurologic plan urbanistic și în implementarea lui, precum Taichung Gateway-Active Gateway City, cu un model de clădiri verzi în stilul arhitectural propus de Bionic Arch³⁰. O altă sursă de inspirație pentru modele de clădiri urbane ale viitorului sunt „Baobabii-turn postmoderni, rotitori”³¹.

Pentru a rezista și a organiza prosperitatea și civilizația secolul al XXII-lea, mega-orașele se vor consti-

tui în adevărate metropole izolate în nori, în complexe arhitectonice și politice totodată, interconectate (grupuri de zgârie-nori cu funcționalități diferite), cu economii supraterrane, cu armate proprii sau private, cu tehnici de supraveghere a împrejurimilor turbulente de jos. O viziune a noilor orașe-insulă, situate deasupra orașelor vechi, re-dimensionează spațiul pe verticală, într-o revoluție urbanistică diferită de modificările istorice – pe orizontală – ale lumii urbane³². Un exemplu de prototip, în futuro-ekistică, al unui oraș-sferă, ca un concept autonom, este și orașul înălțat parțial pe linia coastei marine sau a unui lac, parțial deasupra malului acestuia (partea urbană lacustră)³³ sau dezvoltarea unui oraș artificial, complet acvatic, din materiale ușoare, flexibile, separat de coasta maritimă, precum conceptul deja realizat de oraș, numit Atlantis City, din Palm Dubai, insulă artificială urbanizată³⁴.

Lumea, începând cu a doua jumătate a sec. al XXI-lea: o lume globală a mega-orașelor

Statul nu a fost întotdeauna unitatea de bază a oricărui sistem internațional. Procesul de ascensiune al metropolelor și al rețelilor de metropole (lumile metropolitane, inter-conectate în ceea ce vom denumi „Arcuri de prosperitate metropolitană” și „Arcuri de securitate metropolitană”) din a doua jumătate a sec. al XXI-lea - sec. al XXII-lea va fi de fapt, o prelulare și re-inventare a unor etape specifice istorice ale evoluției sistemului internațional. În fapt, ne referim la

sistemul getic al multi-davelor (rețele de cetăți, cetăți-orașe așezate la înălțimi și fortificate), din care au derivat, milenii mai târziu, orașele-regate mesopotamiene; ne vom mai referi și la sistemul orașelor-republici-imperiale din epoca medievală (Veneția, Genova, Florența).

Astfel, în sistemul elen, apărut recent (după 1600 î.e.n.) pe scara istoriei (ca un sistem urban apărut cu milenii după sistemul getic al multi-davelor), unitatea politică principală era polisul (orașul-stat, iar alte unități ale sistemului erau statele tributare, coloniile militare și coloniile nemilitare)³⁵. Aceste polisuri au devenit foarte puternice cu timpul, reușind să creeze un adevărat imperiu thalaso-crat în jurul unui nucleu (orașul-stat inițiator și conducător al imperiului). Orașe-stat ca Atena și Sparta au dat forma unui sistem bipolar de putere, constituit în jurul Ligii Helenice și a Ligii Peloponeziene³⁶.

În sistemul medieval european (din secolul al XIII-lea până în secolul al XVIII-lea, constituția Veneției rămânând neschimbată de la 1310 până la 1796) se remarcă Serenissima (Republica Leului, Veneția). La începutul secolului al XV-lea, acest oraș-stat se afla la apogeul puterii sale, stăpânul Mării Mediterane, reprezentând cea mai mare națiune de negustori din lume, cu colonii comerciale până în Orientul Mijlociu și chiar în Orientul Extrem, cu o flotă comercială și militară în stare perfectă, cu un sistem de guvernare autonom³⁷ (un oraș-stat care s-a declarat republică în 727 e.n. și care a evitat

să se lase în mâna familiilor aristocrate, precum celelalte republici-orașe, fiind mai degrabă condus de un sistem rotativ de comitete anonime și nenumărate, care decideau prin vot majoritar)³⁸. Pentru 700 de ani, guvernarea acestui oraș-stat a fost una foarte solidă, evitându-se ca familiile de vază să dețină puterea reală și absolută în cadrul Maggior Consiglio sau a altor instituții specifice acestei republici³⁹. Serenissima a fost, pentru aproape o mie de ani, ceea ce azi denumim un „hub” comercial și de afaceri al lumii sale, dispunând de o rețea comercială pe o jumătate de glob și de o poziție geostrategică imposibil de cucerit⁴⁰.

Începând cu sec. al XXI-lea, sistemul internațional se schimbă fundamental în ceea ce privește actorii, modalitatea de înțelegere și de operare a puterii în sistem, tipurile de resurse, accelerarea regionalismului economic, constituirea de blocuri economice regionale. Însă nici aceasta nu este ultima formă a sistemului internațional, încă dominat de unitatea de bază (statele-națiune).

Ascensiunea metropolelor, fenomenul politizării și al autonomiei lor față de statele-națiune (în condițiile extinderii haosului în sistem și al incapacității statelor de a îl opri sau de a-l gestiona pentru a asigura condiții minime de stabilitate, de prosperitate în sistem) va duce la schimbarea din temelii a întregii ordini internaționale, așa cum o cunoaștem azi.

Începând cu a doua jumătate a sec. al XXI-lea, metropolele și megapolisurile vor conștientiza capacita-

tea lor de a se opune turbulențelor globale, de a rivaliza și de a opri tendințele de dominație economică și politică exercitată de TNC-uri și de diferiți alți actori privați care operează transnațional și fără ca statele să îi mai poată controla în vreun fel. Metropolele și megalopolisurile își vor folosi resursele, își vor consolida puternic competențele de decizie politică, economică și vor forma protorețele, apoi rețele și structuri interconectate de gestionare a noii lumi și de dominație asupra actorilor statali (confrunțați cu un fenomen de decădere) dar și asupra celor non-statali.

Metropolele și megalopolisurile vor fi unitatea de bază a noului sistem global din a doua jumătate a sec. al XXI-lea - sec. al XXII-lea și vor realiza multiple structuri de cooperare, inclusiv mergând până la forme de integrare regională pe cinci niveluri:

- realizarea unor arii de comerț liber inter-metropolitane
- realizarea unor uniuni vamale inter-metropolitane
- realizarea unor piețe comune regionale a unui grup de metropole puternic dezvoltate economic (cu posibila formare de periferii metropolitane, integrate la proiect, în mod diferit, conform modelului cercurilor concentrice)
- realizarea unor uniuni economice și a unor uniuni monetare între cele mai puternice (economic, militar) metropole și megalopolisuri.

Cele trei Lumi metropolitane: COM, CMT, CMO

Sistemul global inter-metropolitan se va extinde în decursul secolul al

XXII-lea, în opinia noastră, cuprinzând Centura metropolelor terestre (CMT), Centura metropolelor oceanice (CMO) și Centura orbitală metropolitană (COM). Diferite tipuri de politici se vor naște plecând de la această realitate, politici de guvernare și de gestionare a COM, care vor avea strategii și obiective diferite de necesitățile și de specificul CMT și CMO. Cele trei Centuri vor exprima priorități politice distincte de guvernare a Celor Trei Lumi.

În opinia noastră, în sec. al XXII-lea, metropolele vor fi de două categorii:

- metropole multi-funcționale;
- metropole specializate (metropole-războinice, metropole-biblioteci, metropole sportive, metropole industriale, metropole agricole, metropole-academii și centre de cercetare, metropole artistice, focalizând mediile artistice la nivel global). Unele orașe specializate pot fi orașe suspendate dezvoltând o perspectivă verticală, panoramică, asupra orașelor vechi de la picioarele lor⁴¹.

Am putea spune că, din a doua jumătate a sec. al XXI-lea, statele își vor măsura în termeni realiști capacitatea de a fi superputeri/mari puteri, după noi factori precum:

- numărul de metropole existent deja pe teritoriul lor (metropolele sec. al XX-lea).
- capacitatea acestor metropole de a controla fenomenele sărăciei urbane, a nerespectării drepturilor omului, a aglomerării informale urbane, a violenței și a lipsei de resurse în mediu urban.

- numărul de metropole noi (construite după cerințele lumii celei de-a doua jumătăți a sec. al XXI-lea), adică a Metropolelor Lumii Super-civilizației
- capacitatea de a converti metropolele lumii vechi (aparținând secolului industrial) în funcționalități noi, specifice unor metropole a lumii sec. al XXI-lea.
- capacitatea de a deține controlul asupra metropolelor de pe teritoriul său.
- capacitatea de cooperare cu metropolele de pe teritoriul său și cu metropole din teritorii vecine (dacă statul nu mai este capabil să dețină controlul asupra lor, fiind un stat în situație avansată de decadență și necesitând sprijinul specializat al metropolelor - asigurarea funcțiilor vitale de securitate, economice, financiare, a ordinii publice pe teritorii metropolitane și periferice aferente).

Desigur, acest set de instituții inter-metropolitane nu reprezintă decât o primă etapă în cadrul evoluției sistemului global inter-metropolitan (faza terestră de integrare), urmată de o trecere într-o etapă intermediară (prin avansarea urbanismului, a calității materialelor de construcție, a concepțiilor despre orașe și despre funcțiunile acestora), după care construcția metropolelor va trece spre formarea unui sistem mixt de metropole terestre, oceanice și orbitale. În acest context se vor dezvolta concepte politice specifice lumii globale a metropolelor, precum: guvernare urbană, bună guvernare urbană, pace

sustenabilă inter-metropolitană, dezvoltare urbană sustenabilă, concepte necesitând implementarea unor tipuri noi de instituții la nivelurile diferite ale ordinii globale metropolitane.

Instituțiile mega-orașelor, în ordinea globală metropolitană a celei de-a doua jumătăți a sec. al XXI-lea

În ordinea globală a metropolelor, puterea politică se fragmentează și trece de la state la mega-orașe, fie prin transfer de competențe de la nivelul central statal la nivelul infra-statal, fie prin slăbirea statelor (pe fondul incapacității lor de facto de a mai domina o lume tot mai haotică și pe fundalul pierderii monopolului legitimității și al violenței legitime în fața actorilor non-statali).

Dintre cei mai importanți actori non-statali care reușesc să își impună supremația inclusiv în planul politic al ordinii celei de-a doua jumătăți a sec. al XXI-lea, până la a modela fundamental tipul de ordine politică și geo-economică, se reliefează, în opinia noastră, mega-orașele (actori infra-statali).

În prezent, mega-orașele sunt actori atipici, aflați la nivelul infra-statal, în relație de dependență economică și politică față de nivelul superior (al statelor-națiune), actori care contribuie fundamental la bugetele statelor și care țin (prin economia lor prosperă, prin forța radiantă a culturii și a civilizației pe care o emană, prin caracterul de hub-uri ale tehnologiilor, know-how, prin științe și invenții), întregul stat în funcțiune.

Mega-orașele sunt conduse în prezent de autorități specifice (primari, consilii municipale) cu natură autonomă față de nivelul central, la care se adaugă prefectii (reprezentanți ai autorității centrale)⁴². Însă această natură autonomă a autorităților mega-orașelor este una limitată, în sensul că nu schimbă natura de actor subordonat statelor, de actor infra-național al metropolelor.

În acest studiu, vom lua în considerare doar metropolele și megalopolisurile, adică acei actori infra-statali care dispun de suficientă forță economică, politică, culturală, pentru a se emancipa de sub controlul statelor și a forma propria lor ordine politică, numită ordinea globală a metropolelor, din lumea post-statală a celei de-a doua jumătăți a sec. al XXI-lea (o lume marcată de căderea imperiilor statale, a extinderii zonelor haotice, a rivalităților cronicizate între state și a slăbirii sistemelor instituționale internaționale capabile să ofere soluții la criza sistemică a lumii decadente statale din a doua jumătate a sec. al XXI-lea).

Pentru a stăvili expansiunea haosului provocat de state în luptele pentru supremație (energetică, politică etc.), în a doua jumătate a sec. al XXI-lea, noi actori politici se vor ridica: noii gladiatori globali sau mega-orașele, prin activarea nivelului infra-statal într-o lume urbană globalizată încă de la începutul sec. al XXI-lea (avem aici în vedere un anumit fenomen al globalizării, cel caracterizând secolul al XXI-lea).

Din simple unități administrativ-teritoriale ale ordinii statale, mega-orașele vor deveni entități politice de sine stătătoare, dotate cu suveranități proprii și cu dreptul de comandă și control asupra propriului teritoriu și asupra propriilor lor cetățeni (vorbim de apariția unei cetățenii metropolitane), vor fi entități capabile să stea în justiția internațională și regională în nume propriu, capabile să își trimită reprezentanți diplomatici în foruri și în organizații ale noii ordini globale a celei de-a doua jumătăți a secolului al XXI-lea (atât în cadrul organizațiilor decadente, care încă vor mai avea funcții – tot mai formale, lipsite de substanță – de a fi cadre de negociere între state, cât și în cadrul noilor organizații, post-statale, care vor fi directe forumuri de negociere multilaterală între mega-orașe).

A doua jumătate a secolului al XXI-lea va cunoaște, pe fundalul cronicizării luptei pentru putere dintre state, o decredibilizare a acestora, ca efect a incapacității lor de a mai atrage, de a păstra, de a prezerva resurse pentru cetățenii lor, pe fondul corupției sistemice, al scăderii interesului pentru politică și al decredibilizării reprezentanților politici ai statelor, pe fondul decăderii clasei politice statale, desprinse de nevoile cetățenilor și izolate într-o sferă a propriilor interese; pe fondul crizelor interne ale statelor, revoluții, revolte de tot felul care vor măcina sistematic și neîncetat statele, pe fondul incapacității claselor politice de a mai răspunde nevoilor cetățenilor, de a mai asigura stabilitatea și prosperitatea la

nivel național, pe fondul creșterii nivelului de violență și al zonelor infrastatale neguvernabile, constituite în auto-sisteme mai mult sau mai puțin clandestine de funcționare (stat în stat), pe fondul înmulțirii zonelor interlope, a spațiilor underground, neguvernabile, care vor afecta stabilitatea nu doar a statelor ci și siguranța vieții urbane.

Pe acest fundal, autoritățile mega-orașelor se vor desprinde treptat, într-un proces natural, de nivelul corupt, decadent și incapabil al guvernării statale (centrale) și vor încerca să reziste presiunilor tot mai mari ale lumii haotice în plină expansiune (amenințărilor transnaționale, inclusiv prin întărirea puterii politice proprii și prin auto-organizare.

În a doua jumătate a sec. al XXI-lea, dreptul administrativ va suferi o modificare esențială, anume se va transforma într-un drept metropolitan (corpuri de norme juridice emise de mega-orașe, prin autoritățile proprii-primari, consilii municipale, dotate acum cu adevărate puteri legislative suverane- și obligatorii pentru acestea) iar acest drept metropolitan va căpăta progresiv un caracter global (întrucât singurii actori capabili să mai stăvilească forțele haotice în plină expansiune, în urma decăderii statelor, vor fi mega-orașele). Acest tip de drept va ajunge echivalentul dreptului internațional actual, care reglementează exclusiv relațiile între state suverane și egale în drepturi.

În lumea haotică a celei de-a doua jumătăți a sec. al XXI-lea, dreptul metropolitan global va reglementa

(inclusiv prin instituții specifice, la nivel global, precum un Consiliu Global al Mega-Orașelor), relațiile juridice între toate mega-orașele, federațiile de metropole, ligile metropolitane, imperiile-megalopolisuri, arcurile de metropole-înfrățite.

Adevărata rivalitate a celei de-a doua jumătăți a sec. al XXI-lea și începutul sec. al XXII-lea nu va fi între mega-orașe și statele decadente, în plină disoluție (în urma incapacității de gestionare a epocii globalizării, slăbite de presiunile migraționale datorate războaielor nefinalizate, schimbărilor climatice, crizei de resurse naturale, crizei apei, crizei alimentare) ci între mega-orașe și alți actori non-statali (corporații transnaționale, în special). Acești actori transnaționali vor încerca să profite de lumea haotică în care sistemele instituționale ale statelor sunt în plină degradare și nu mai funcționează decât formal, și vor încerca să își extindă influența în cadrul unui soi de ultra-corporatism global.

TNC-urile⁴³ vor tinde să își aplice ideologia lor, așa cum au făcut-o și în cadrul lumii sfârșitului sec. al XX-lea și începutului sec. al XXI-lea, când statele-națiune erau actorii dominanți. Însă, din pricina greșelilor statelor-națiune, TNC-urile vor ajunge să ocupe o poziție dominantă în ordinea turbulentă post-statală⁴⁴, slăbind ireversibil capacitatea statelor-națiune de a mai putea întârzia sau de a opri extinderea zonelor haotice și ascensiunea actorilor non-statali (între care TNC-urile ocupă o poziție predominantă).

Ascensiunea noilor actori (metropolele și megalopolisurile) în ordinea post-statală a celei de-a doua jumătăți a sec. al XXI-lea va duce la un fenomen de politizare a orașelor, la apariția cetățeniilor metropolitane ca legături juridico-politice noi, între locuitorii metropolelor și megalopolisurilor și acești actori emancipați de la nivelul infra-statal, ridicați până la gradul de veritabili concurenți, pentru dominația asupra lumii sec. al XXI-lea, cu statele decadente și cu puter-nicele TNC-uri.

Într-o lume turbulentă, marcată de revendicarea dominației asupra lumii și împărțirea ei în piețe globale de către TNC-uri și de alți actori trans-naționali sau underground (rețele transnaționale de criminalitate organizată etc.), singurele entități capabile să se organizeze în forme cvasi-statale sau de rețea (federații de metropole, ligi războinice de metropole dotate cu puternice formațiuni militare, fie private, fie publice) vor fi metropolele. Acestea vor deveni practic, un fel de substituenți de nevoie ai statelor confruntate cu o perioadă de decadentă, sub impactul lipsei de viziune politică, al eșecului politicilor tradiționale, al corupției cronicizate, al slăbirii autorității statale în întreg teritoriul statal, al incapacității statelor-națiune de a putea controla sau opri procesele globalizării (ce avantajează actorii non-statali în detrimentul lor)⁴⁵.

Pe fondul scăderii în importanță a suveranității statale (măcinate de impactul nesfârșitelor disensiuni sterile ale partidelor politice incapabile să

mai gestioneze eficient resursele și să confere putere și prestigiu statelor), se va contura o formă nouă de suveranitate, cea metropolitană, care va fi înscrisă în Carte ale Metropolelor, adevărate constituții votate de adunări speciale reprezentând cetățenii metropolelor.

Ascensiunea metropolelor în a doua jumătate a sec. al XXI-lea se va reflecta în atribuțiile consolidate de putere publică pe care le vor primi de la proprii cetățeni (prin referendumuri locale, unde se va decide desprinderea de statele decadente și întărirea caracterului politic independent față de state, al metropolelor). Cu timpul, metropolele politizate se vor alia, vor ajunge să formeze diferite structuri organizaționale (ligi războinice, confederații de metropole, federații metropolitane etc.). Unele metropole ale sec. al XXI-lea vor ajunge inclusiv să controleze porțiuni întinse de teritorii odată aflate în granițele statale, formând adevărate imperii metropolitane, terestre sau maritime. Se vor forma Arcuri de Prosperitate Metropolitane, structurate ca parteneriate strategice între metropole, pentru dezvoltarea și implementarea unei Agende Comune a Metropolelor participante la aceste parteneriate de securitate și de stabilitate trans-regionale (ele pot avea caracter trans-oceanic, trans-continental, reunind metropole din diferite arii civilizaționale și geografice, în cadrul unui singur concept strategic de apărare sau de expansiune războinică).

Treptat, prin Carte ale Metropolelor, aprobate de Adunările speciale

reprezentative ale cetățenilor metropolitani, mega-orașele își vor acorda drepturi care altădată aparțineau strict statelor în ordinea internațională⁴⁶: dreptul de legiferare (competența de a stabili norme de conduită generală și obligatorie pentru toți locuitorii metropolei respective, indiferent dacă sunt sau nu cetățeni ai acelei metropole); dreptul de a organiza forța publică (monopolul violenței organizate și legitime, asupra teritoriului metropolitan și asupra locuitorilor săi), competența de a proteja metropola (fie prin forțe militare private, fie prin forțe militare proprii) de atacuri din exterior; competența de a menține ordinea publică și siguranța în interiorul teritoriului lor; dreptul de a defini și de a proteja un domeniu public metropolitan; dreptul de a bate monedă metropolitană proprie; dreptul de a exercita justiție prin autorități proprii (judecătorii metropolitani, în cadrul sistemelor judiciare metropolitane proprii); dreptul de a stabili taxe și impozite proprii; dreptul de a construi și de a întreține infrastructura metropolitană; dreptul de a autentifica; dreptul de a stabili obiective strategice de interes metropolitan.

De asemenea, metropolele își vor rezerva dreptul de a controla și de a exercita puterea de jurisdicție exclusivă asupra apelor maritime, fluviale, a mărilor teritoriale, a oceanelor aflate în limitele jurisdicțiilor lor, toate fiind stabilite prin tratate intermetropolitane, în cadrul conferințelor și adunărilor metropolitane. La aceste adunări metropolitane pot participa doar metropole și megalopolisuri

care și-au desăvârșit procesul de statalizare, care au suveranitate metropolitană recunoscută la nivel intermetropolitan, prin pacte și tratate cu valoare universal valabilă în lumea globală a metropolelor.

Metropolele vor fi singurele entități suficient de puternic dezvoltate economic, cultural, militar, capabile să se opună tendinței TNC-urilor și actorilor underground (rețele clandestine de crimă organizată transfrontalieră etc.) de a extinde haosul la nivel global, pe seama căderii statelor-națiune și a împărțirii lumii în sfere de influență private (piețe globale).

Instituții regionale ale ordinii globale metropolitane

Într-o ordine politică, economică și culturală în care mega-orașele își asumă funcții multiple, pentru a combate și a opri expansiunea haosului generat de actorii non-statali rivali (TNC-uri, indivizi, rețele transfrontaliere de crimă organizată, grupări paramilitare etc.), inclusiv un haos generat de statele decadente (incapabile să mai gestioneze lumea haotică și să o ordoneze conform principiilor westphaliene), metropolele devin singurele entități politice suficient de închegate și de numeroase spre a forma rețele de stăvilire a turbulențelor globale și de a re-ordona lumea conform unui model nou.

Acest model este unul complex, bazat pe structuri de rețele (principiul orizontal, al cooperării între metropole și megalopolisuri, formând inclusiv tipuri specifice de parteneriate,

precum Arcurile de Prosperitate Metropolitane- parteneriate strategice în domeniul economic, inclusiv concretizate prin preluarea funcțiilor de “nuclee” ale unor mega-proiecte transcontinentale începute de state-precum Drumurile comerciale cu produse de lux sau cu produse strategice, conform nevoilor societăților metropolitane din a doua jumătate a sec. al XXI-lea).

Ne referim la o lume globalizată deja la începutul sec. al XXI-lea, în care una din dimensiunile globalizării a fost cea a privatizării violenței organizate (trupele private armate), care (începând cu a doua jumătate a sec. al XXI-lea și al XXII-lea) vor fi plătite de mega-orașe, spre a asigura protecția înalților demnitari metropolitani (gărzi speciale de protecție) cât și pentru apărarea teritoriilor metropolitane sau a unui cartier de zgârie-nori organizat ca un AAMF - Ansamblu Arhitectural Multi-Funcțional). La aceste Arcuri se pot adăuga Arcurile de Securitate Metropolitane, bazate pe parteneriate strategice între mega-orașe în domeniul apărării și securității comune, acoperind diferite regiuni ale globului și fiind supuse patrulării trupelor mixte, competenței alianțelor de securitate metropolitane, trupe care pot fi atât trupe private⁴⁷ cât și trupe proprii, ale metropolelor ca atare (metropolele statalizate, care au preluat atribuțiile-cheie din domeniile regaliene ale statelor decadente).

O altă latură a modelului metropolitan este și organizarea unei dimensiuni ierarhice a puterii (este po-

sibil să se formeze structuri organizaționale bazate pe o așezare pe verticală a puterii, între metropole și megalopolisuri). Avem aici în vedere formarea de imperii metropolitane, cu o metropolă-nucleu (metropola-mamă) care a înființat, a extins și care menține imperiul.

Într-o ordine bazată pe un model global a metropolelor, o parte importantă a acestuia o constituie structurile integraționiste de tip metropolitan (așa-numitele entități de integrare supra-metropolitană, formate în domeniile economic, politic, care cumulează mai multe metropole).

Instituțiile unor astfel de entități regionale multi-metropolitane (constituite din metropole și megalopolisuri care sunt de acord, prin tratate inter-metropolitane, ratificate de înalții lor reprezentanți, să își transfere unele atribuții asupra unui nivel superior de guvernare politică) pot fi diferite, în funcție de regiunile globului, ca atribuții, componență, denumiri, politici.

Astfel, pot apărea înspre a doua jumătate a secolul al XXI-lea, entități regionale constituite din mega-orașe⁴⁸, care să funcționeze pe baza unui set unic de instituții specifice pentru entitatea supra-metropolitană respectivă:

- un Consiliu Regional al Metropolelor (Consilul regional al metropolelor din zona Asia-Pacific, de exemplu)
- un Congres Regional al Metropolelor (Congresul African Metropolitan, Congresul Asiatico-Central al Metropolelor)
- Adunarea Regională a CAV-urilor (de ex., Adunarea regională a CAV-

urilor din zona Marilor Lacuri Africane, Adunarea CAV-urilor din perimetrul geopolitic al fluviului Dunărea)

De asemenea, în lumea globală a metropolelor a sec. al XXII-lea, toate seturile de instituții internaționale existente (care primesc în prezent, în componența lor, doar state-națiuni) vor fi înlocuite cu seturi de instituții metropolitane, în care membrii vor fi doar metropolele și megalopolisurile, cât și reprezentanții Arcurilor de Prosperitate Trans-continentale Metropolitane (cel mai înalt nivel de agregare a unităților metropolitane în arii de economii inter-conectate și de securitate împărtășită). Aceștia vor dispune de drepturi de reprezentare juridică și politică pe plan global, în asemenea instituții precum:

- Consiliul Global Intermetropolitan
- Camerele de comerț intermetropolitane
- Organizația de comerț intermetropolitan
- Organizația de cooperare între APMs (Arcurile de Prosperitate Metropolitane)
- Forumul de Dialog al ASMs (al Arcurilor de Securitate Metropolitane)

Ligile Metropolelor Războinice (metropole specializate pe furnizarea de securitate la nivel regional sau global, adevărați actori regionali/globali cu agendă proprie de securitate, capabile să asigure securitatea pentru metropole mai slabe sau specializate pe alte domenii –agricultura metropolitană inteligentă, industrii nepoluante, gestionarea ecosisteme-

lor, gestionarea industriei turismului metropolitan, sport și divertisment, securitatea informației- în metropole-biblioteci, în metropole-campusuri multi-universitare și în orașe-centre de cercetare și inventică etc.).

Instituții globale ale ordinii metropolitane

În ordinea globală a metropolelor și a megalopolisurilor a sec. al XXII-lea, în opinia noastră, o serie de instituții globale pentru identificarea și gestionarea unei Agende Globale a Metropolelor (AGM) va fi posibil să apară, prin instituții și forme de cooperare precum:

- Consiliul Global al MegaOrașelor
- Arcurile de Prosperitate Metropolitane (parteneriate strategice între o salbă de metropole și megalopolisuri situate într-o regiune a globului, sau trans-oceanice, trans-continentale), pentru dezvoltarea cooperării în domeniul gestionării resurselor strategice –materii prime, resurse naturale, cursuri de apă transregionale etc., al transferurilor de tehnologie, pentru cooperare științifică și tehnologică, pentru construirea de mega-proiecte comune trans-oceanice și transcontinentale ori în domeniul cooperării pentru reciclarea deșeurilor
- Arcurile de Securitate Metropolitane (parteneriate strategice privind dezvoltarea cooperării în domeniul securității și al apărării comune, între metropolele parteneri)

- Bănci regionale metropolitane
- Organizații de arbitraj comercial inter-metropolitan etc.
- Instanțe judiciare globale pentru reglementarea diferendelor între metropole
- O adunare generală a megalopolisurilor
- Ligile războinice (organisme private, folosite de metropole pe bază de contracte speciale de asistență armată, specializate pe gestionarea conflictelor armate între metropole, pe pacificarea regiunilor haotice de pe glob, în intervenții rapide oriunde pe glob când securitatea unui Arc Metropolitan este amenințată de acțiunile actorilor underground – de TNC-uri, de rețele diferite de organizare a violenței, de state decadente sau când perimetrul de protecție al unui Arc este invadat de mase

migratoare care pun presiune asupra teritoriilor metropolitane, amenințându-le securitatea și prosperitatea).

În concluzie, putem spune că recunoașterea metropolelor ca actori statalizați, cvasi-statalizați sau eo ipso, din partea statelor, nu va mai fi un criteriu obligatoriu pentru ca o metropolă să funcționeze ca subiect juridic de sine stătător în ordinea juridică inter-metropolitană a sfârșitului secolului al XXI-lea și primei jumătăți a sec. al XXII-lea. Nu doar de facto dar și prin codificarea progresivă a unui set de norme specifice relațiilor inter-orășenești, precum dreptul metropolitan, acest tip de ordine globală va reflecta, în concepția noastră, dominația metropolelor, ca actori politici distincți, față de state, față de TNC-uri și de alți actori ai politicilor viitorului.

Note

- ¹ Pe arealul României de azi, urbanitatea este exemplificată prin așezări cu vechime de peste 6 500 ani, precum orașul descoperit la Hârșova; așezările urbane ale civilizației matriarhale neolitice Cucuteni, cu 12 000-20 000 locuitori (așezări dispuse în adevărate rețele urbane), prima civilizație urbană a Europei, cf. specialistei Marija Gimbutas. Cf. Lucian Iosif Cuesdean, *Istoria antică a neamului românesc*, București, 2011, pp. 42-44.
- ² Corneliu Manda, *Drept administrativ*, Editura Universul Juridic, București, 2008, p. 97.
- ³ *Ibidem*, p. 97.
- ⁴ A se vedea documente internaționale și regionale în materie, precum

Istanbul+5, The UN Special Session of Great Assembly, Urban Habitat, Raportul "State of the World's cities, 2012-2013. Prosperity of cities", UN-HABITAT, "For a better urban future", Routledge, 2013, Canada, www.unhabitat.org.

- ⁵ Arnold Toynbee, *Orașele în mișcare*, trad. Leontina Moga, Editura Politică, București, 1979, pp. 15-16.

⁶ *Ibidem*, p. 16.

- ⁷ Jacques Bonnet, *Marile metropole mondiale*, col. *Secolul XX*, Editura Institutul European, traducere de Bogdan Geangălău, Iași, 2000, p. 200.

⁸ *Ibidem*, pp. 200-204.

⁹ *Ibidem*, p. 200.

¹⁰ *Ibidem*, p. 204.

- ¹¹ William McNeill, *Ascensiunea Occidentului. O istorie a comunității*

- umane și un eseu retrospectiv, ed. Arc, CEU Press, trad. Diana Stanciu, Editura Arc, Chișinău, 2000, pp. 29-32.
- ¹² Arnold Toynbee, *op. cit.*, p. 260.
- ¹³ *Ibidem*, p. 260.
- ¹⁴ *Ibidem*, pp. 267-269, 281-282.
- ¹⁵ *Ibidem*, pp. 260-261.
- ¹⁶ *Ibidem*, pp. 260-261.
- ¹⁷ *Ibidem*, p. 261.
- ¹⁸ Mădălina Virginia Antonescu, *Uniunea Europeană, un imperiu modern?*, Editura Cartea Universitară, București, 2005, pp. 16-18.
- ¹⁹ Arnold Toynbee, *op. cit.*, pp. 268-269.
- ²⁰ Corneliu Manda, *op. cit.*, pp. 99-101.
- ²¹ *Ibidem*, p. 102.
- ²² *Ibidem*, pp. 98-99.
- ²³ <https://weirdttwist.wordpress.com/2012/10/09/images-12-stunning-infinity-pools/>.
- ²⁴ <https://www.nextbigfuture.com/2020/09/new-tallest-skyscrapers-plan-s.html/>.
- ²⁵ <http://www.cunoastelumea.ro/turnul-namaste-cladirea-ultramoderna>.
- ²⁶ <https://www.everything-kuala-lumpur.com/kuala-lumpur-tower.html>.
- ²⁷ Mega-turnuri. Turnul Milad, Iran. Sursa- <https://twitter.com/tehranpics/status/555782347610529793>
- ²⁸ The road running through the Baobab Alley of Madagascar, <https://www.worldatlas.com/articles/a-venue-of-the-baobabs-unique-places-of-madagascar.html>.
- ²⁹ <https://www.707-inc.com/garden-by-the-bay-singapore?lightbox=data-item-izm9f5r2> . Gardens by the Bay, Singapore. Turnuri-baobab în forma de centură. Construcții-pâlc de arbori, care pot constitui, în opinia noastră, un prototip de „oraș-pădure” (un CAV). Sursa foto: <https://onetour.vn/tin-tuc/cam-nang-du-lich-singapore/diem-danh-cac-dia-diem-du-lich-mien-phi-o-singapore.html>.
- ³⁰ Taiwan. Model de „clădire verde” a sec. XXI, design Bionic Arch, by Vincent Callebaut Architecture, parte a noului master plan Taichung Gateway- Active Gateway City, un oraș al viitorului proiectat a fi situat în centrul Taiwanului. Sursă imagine: Bionic-Arch is a Futuristic Green Skyscraper for Taichung / Vincent Callebaut, September-12-2011, <http://www.evolo.us/bionic-arch-is-a-futuristic-green-skyscraper-for-taichung-vincent-callebaut/>.
- ³¹ <https://www.commercialrealestate.com.au/news/worlds-first-rotating-skyscraper-planned-for-dubai-34567/>
- ³² Noile orașe-insulă, de deasupra orașelor vechi. Sursa- <https://www.snapmunk.com/arconic-air-skyscraper/>.
- ³³ Oraș-sferă. Oraș autonom, înălțat jumătate deasupra apei și deasupra uscatului (pe linia coastei) (prototip). Sursa- <https://bengalsfan1220.wordpress.com/dubai-death-star/> .
- ³⁴ <https://www.fly4free.com/flight-deals/europe/collection-of-ultra-luxurious-5-hotels-in-the-persian-gulf-from-only-e163/>
- ³⁵ Vasile Pușcaș, *Relații internaționale/transnaționale*, Editura Sincron, Cluj Napoca, 2005, p. 51.
- ³⁶ *Ibidem*, p. 52.
- ³⁷ John Julius Norwich, *Veneția, stăpâna Mediteranei*, în vol. *Marile orașe din istoria omenirii*, coord. John Julius Norwich, trad. Ligia Caranfil, Editura Art, București, 2010, pp. 130-131.
- ³⁸ *Ibidem*, pp. 130-131.
- ³⁹ *Ibidem*, p. 131.
- ⁴⁰ *Ibidem*, p. 133.
- ⁴¹ Orașe suspendate, cu orizont deschis, privind deasupra orașelor vechi. Sursa- <https://73parkavenuetravel.wordpress.com/2019/07/28/swimming-in-the->

- worlds-largest-rooftop-infinity-pool-with-jaw-dropping-city-views.
- ⁴² Corneliu Manda, *op. cit.*, pp. 101, 38, 237-238. Trebuie remarcată și definirea principiului autonomiei locale, conform căruia „administrația publică locală are dreptul de a satisface interesele propriilor unități administrative locale fără amestecul autorităților centrale, principiu din care derivă descentralizarea administrativă, autonomia fiind un drept, iar descentralizarea fiind un sistem ce implică autonomia” (Anibal Teodorescu). Este vorba de o autonomie locală limitată (economică și financiară), exercitată obligatoriu în limitele și în condițiile impuse de legea statului. Este și o capacitate efectivă, nu doar un drept al autorităților administrației publice locale, de a rezolva și de a gestiona în nume propriu și sub responsabilitatea lor, o parte importantă a treburilor publice, în interesul colectivităților locale pe care le reprezintă” (definiție derivată din Carta Autonomiei Locale).
- ⁴³ Transnational corporations („multinaționale”).
- ⁴⁴ David Held, Anthony McGrew, David Goldblatt, Jonathan Perraton, *Transformări globale. Politică, economie și cultură*, trad. de Ramona-Elena Lupașcu, Adriana Ștraub, Mihaela Bordea, Alina-Maria Turcu, Editura Polirom, Iași, 2004, pp. 324-325.
- ⁴⁵ *Ibidem*, pp. 222-223. După cum apreciază doctrina, „globalizarea contemporană a comerțului a transformat noțiunea de autonomie a statului și a determinat schimbări la nivelul politicilor statului”. Mai mult, se apreciază de către experți, că „reglementarea globală a comerțului de către organisme precum OMC, implică o redefinire radicală a noțiunii westphaliene de suveranitate a statului”.
- ⁴⁶ Corneliu Manda, *op. cit.*, pp. 88-89.
- ⁴⁷ David Held et alii, *op. cit.*, pp. 172-176. Acești autori au în vedere conceptul de „societate postmilitară”, odată cu globalizarea violenței militare, prin reglementarea sa într-un „regim global al securității militare”. Autorii sus-citați folosesc sintagma de „transnaționalizare a bazelor militare industriale de apărare”, la care se adaugă „restructurarea globală a producției industriale”.
- ⁴⁸ Straturi succesive de apă-uscă care integrează habitatul uman, într-un oraș suspendat. Sursa-<https://weirdtwist.wordpress.com/2012/10/09/images-12-stunning-infinity-pools/>.

Bibliografie

Lucrări cu caracter general și special

- ANTONESCU, Mădălina Virginia, *Uniunea Europeană. Un imperiu modern?*, Editura Cartea Universitară, București, 2005.
- BONNET, Jacques, *Marile metropole mondiale*, colecția Secolul XX, Editura Institutul European, trad. Bogdan Geangălău, Iași, 2000.
- CUEȘDEAN, Lucian Iosif, *Istoria antică a neamului românesc*, Editura Solif, București, 2011.
- HELD, David; MCGREW, Anthony; GOLDBLATT, David; PERRATON, Jonathan, *Transformări globale. Politică, economie și cultură*, trad. de Ramona-Elena Lupașcu, Adriana Ștraub, Mihaela Bordea, Alina-Maria Turcu, Editura Polirom, Iași, 2004.
- MANDA, Corneliu, *Drept Administrativ*, Editura Universul Juridic, București, 2008.
- MCNEILL, William, *Ascensiunea Occidentului. O istorie comunității umane și un eseu retrospectiv*, Editura

- ARC, CEU Press, trad. Diana Stanciu, Editura ARC, Chișinău, 2000.
- NORWICH, John Julius, *Veneția, Stăpâna Mediteranei*, în vol. *Marile Orașe din istoria omenirii*, coord. John Julius Norwich, trad. Ligia Caranfil, Editura Art, București, 2010.
- PUȘCAȘ, Vasile, *Relații Internaționale/transnaționale*, Editura Sincron, Cluj Napoca, 2005.
- TOYNBEE, Arnold, *Orașele în mișcare*, col. *Idei contemporane*, trad. Leontina Moga, Editura Politică, București, 1979.
- Resurse online**
- ANTONESCU Madalina Virginia, Comunicare științifică „The Global Order of Civilizations. Institutions of the Global Order of Civilizations: The GMC/Global Mediator of Civilizations,” the 5th Central and Eastern European Lumen Scientific Conference, Hradec Kralove, Czech Republic, 20-21 September 2018, The Lumen Research Center Social and Humanistic Studies <http://lumen.international/lumen-nashs2018/program-working-papers/>
- IDEM, Comunicare științifică cu titlul „The Foundation of New Serenissima”. Institutional Political Patterns of Mega-Cities Starting from the Second Half of XXIst Century World”, participation at the 5th Central and Eastern European Lumen Scientific Conference, Hradec Kralove, Czech Republic, 20-21 September 2018, The Lumen Research Center Social and Humanistic Studies. <http://lumen.international/lumen-nashs2018/program-working-papers/> http://lumen.international/lumen-nashs2018/wpcontent/uploads/2018/09/ProgramWorking-Papers_NASHS2018.pdf
- IDEM, comunicare științifică cu titlul “Regional and Global Institutions in a Global Order of Megacities”, conferința RSACVP Lumen cu participare internațională, Suceava, 26-29 aprilie 2018, http://conferinta.info/wp-content/uploads/2018/04/BT1_Working-papers_LUMEN-RSACVP2018ESDPA-L2018_Conferences.pdf.
- IDEM, comunicare științifică cu titlul “Metropolitan Diplomacy. The Global Metropolitan Law and Principles of Metropolitan Diplomacy”, conferința RSACVP Lumen cu participare internațională, Suceava, 26-29 aprilie 2018, http://conferinta.info/wp-content/uploads/2018/04/BT1_Working-papers_LUMEN-RSACVP2018ESDPAL-2018_Conferences.pdf.
- ROBLIN, Amelia,” Conversing with Water Project Integrates Eco Behavior with Building”, *Eco*, February 26, 2013, <https://www.trendhunter.com/trends/conversing-with-water>.
- Istanbul+5, The UN Special Session of Great Assembly, Urban Habitat.
- Raportul “State of the World’s cities, 2012-2013. Prosperity of cities”, UN-HABITAT,” For a better urban future”, Routledge, 2013, US, Canada, www.unhabitat.org
- The road running through the Baobab Alley of Madagascar, <https://www.worldatlas.com/articles/a-venue-of-the-baobabs-unique-places-of-madagascar.html>.
- Tumul Milad, Iran. Sursa- <https://twitter.com/tehranpics/status/555782347610529793> <http://chinese.fansshare.com/gallery/photos/13194039/petronas-twin-towers-malaysia-the-free-nice-wallpaper-wallpaper/?displaying>.
- https://ihigcsegeography.wikispaces.com/file/view/6.2H_Megacity_map.png/82263189/827x457/6.2H_Megacity_map.png .

- <http://geographylaunchpad.weebly.com/uploads/2/5/4/1/25412597/7359460.png?826>
- https://hbr.org/resources/images/article_assets/hbr/1206/F1206Z_A_LG.gif, preluată din African Union
- <https://image.slidesharecdn.com/newmegatrends-implicationstofutureofmobility-120802053002-phpapp02/95/new-mega-trends-and-the-future-of-mobility-5-728.jpg?cb=1345294913>, Frost and Sullivan, 2012.
- <https://inhabitat.com/futuristic-floating-skyscraper-heals-the-effects-of-climate-change/>.
- <https://www.trendhunter.com/trends/space-scraper-cairo>.
- <https://www.trendhunter.com/trends/>.
- <http://civilizers.blogspot.com/2008/02/buildings-of-future.html>
- <https://blog.bawahreserve.com/what-to-do-in-singapore>.
- <http://www.topdubaiattractions.com/palm-island/>.
- <https://www.universewithme.com/egypt-valuable-experience-cycling-dozens-local-cyclists-egypt/>.
- <https://www.everything-kuala-lumpur.com/kuala-lumpur-tower.html>.
- <https://onetour.vn/tin-tuc/cam-nang-du-lich-singapore/diem-danh-cac-dia-diem-du-lich-mien-phi-o-singapore.html>.
- Bionic-Arch is a Futuristic Green Skyscraper for Taichung / Vincent Callebaut, September-12-2011.
- <https://www.commercialrealestate.com.au/news/worlds-first-rotating-skyscraper-planned-for-dubai-34567/>.
- <https://www.fly4free.com/flight-deals/europe/collection-of-ultra-luxurious-5-hotels-in-the-persian-gulf-from-only-e163/>.
- <https://www.707-inc.com/garden-by-the-bay-singapore?lightbox=dataItem-izm-g9f5r2>
- <https://www.nextbigfuture.com/2020/09/new-tallest-skyscrapers-plans.html>.
- <http://www.cunoastelumea.ro/turnul-namaste-cladirea-ultramoderna-ce-transmite-un-mesaj-de-bun-venit-in-cel-mai-traditional-stil-indian-traditie-in-modernitate/>.
- <http://www.evolo.us/bionic-arch-is-a-futuristic-green-skyscraper-for-taichung-vincent-callebaut/>.
- <https://weirdtwist.wordpress.com/2012/10/09/images-12-stunning-infinity-pools/>.
- <https://73parkavenuetravel.wordpress.com/2019/07/28/swimming-in-the-worlds-largest-rooftop-infinity-pool-with-jaw-dropping-city-views/>.
- <https://www.snapmunk.com/arconic-air-skyscraper/>.
- <https://bengalsfan1220.wordpress.com/dubai-death-star/>